Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 77 | JERSEY CITY and NEW YORK, | WEDNESDAY, APRIL 24, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | СЕРЕДА, 24-го КВІТНЯ 1996 р. | Ч. 77. РІК CIII

ДО 10-РІЧЧЯ КАТАСТРОФИ В ЧОРНОБИЛІ УХВАЛЕНО ЗАЯВУ ЩОДО УКРАЇНИ

Київ (Р. Р.). — Сюди 21-го квітня з Москви повернувся Президент України Леонід Кучма, який виступив на московській зустрічі керівників держав „великої сімки", що відбулася 19–20-го квітня з участю України і Росії.

Учасники зустрічі обговорили стан і дальшу долю реакторів атомних електростанцій, які вважаються небезпечними через застаріле устаткування. Після розгляду широкого спектру питань про підвищення рівня ядерної безпеки досягнуто домовлень щодо двосторонньої і багатосторонньої співпраці з Україною в цій галузі. Про це йдеться у спеціально схваленій „Заяві щодо України" і в „Декларації московської зустрічі на рівні з питань ядерної безпеки", ухвалених на нарадах країн „великої сімки" і Росії щодо України. У цих документах вісім держав підтвердили свою готовість співпрацювати з Україною і міжнародними банками розвитку з метою допомоги в питанні закриття Чорнобильської АЕС.

Президент України Л. Кучма виступивши на другому поширеному засіданні „великої сімки" і Росії, запропонував підписати з Україною угоди щодо джерел і термінів фінансування заходів, спрямованих на закриття ЧАЕС. „Без цього, — заявив Президент, — Україна не в змозі взяти на себе відповідальність за виведення станції з експлуатації із дотриманням усіх вимог ядерної безпеки".

Водночас Л. Кучма високо оцінив меморандум, підписаний Україною, керівниками „великої сімки" та комісією європейського співтовариства про закриття ЧАЕС до 2000 року. При цьому він зауважив, що меморандум не передбачає чітких фінансових зобов'язань, отже і не підтверджує рішучости країн „великої сімки" забезпечити своєчасну фінансову і технічну допомогу.

За словами Л. Кучми, Україна несе основний тягар видатків на ліквідацію наслідків чорнобильської катастрофи за умов, коли її економічні можливості дуже обмежені. Щороку Україна виділяє 12 відсотків бюджетних грошей на лікування „хвороби Чорнобиля", а загалом з бюджету уже видано близько трьох більйонів американських долярів. при цьому Україна сприяє не лише безпеці своєї держави, але й усього світу. На думку Л. Кучми, найбільшу загро-

(Закінчення на стор. 4)

ПСП виступатиме проти „зрадників соціялістичних ідей"

Київ. — Голова організаційного комітету Прогресивної Соціялістичної Партії (ПСП) депутат Наталія Вітренко звинувачила 20-го квітня голову Верховної Ради України Олександра Мороза в зраді соціялістичних ідей, а також була обрана головою ПСП, згідно з повідомленням УНІАР.

У своєму виступі на установчому з'їзді ПСП, в якому брали участь біля 50 делегатів, Н. Вітренко заявила, що нова партія буде проти „зрадників усіх ґатунків", особливо проти тих, хто прикривається соціялістичними ідеями. „Історія дасть гідну оцінку перевертням на зразок Горбачова, Кравчука, Кучми і Мороза", — сказала вона.

Н. Вітренко, а також депутат Володимир Марченко оголосили про свій вихід із соціялістичної фракції парляменту 17-го січня цього року на знак протесту проти відходу О. Мороза "від програмових засад партії". Н. Вітренко і В. Марченко були невдоволені тим, що О. Мороз щораз частіше голосував усупереч партійним інтересам. Взаємини, які почали псуватися, ще навесні 1994 року, дуже погіршилися після підписання головою парляменту конституційної угоди між Верховною Радою і Президентом.

На з'їзді нової соціялістичної партії, створенням якої Н. Вітренко погрожувала вже давно, вона сказала, що співголова Конституційної комісії О. Мороз фактично усунув Верховну Раду від участи у конституційному процесі. Як приклад, Н. Вітренко навела голосування 17-го квітня з питання про неспричетність президентського проєкту конституції: замість необ-

(Закінчення на стор. 4)

КОЛИШНІ КОМУНІСТИ ПРИЙШЛИ ДО ВЛАДИ В ІТАЛІЇ

Рим. — У неділю, 21-го квітня, в Італії відбулися треті з черги, за останніх чотири роки, національні вибори, в яких колишні комуністи зі своїми центристськими партнерами здобули перемогу. Їхня перемога в обидвох палатах вперше дає їм змогу зформуфати новий італійський уряд, 55-ий з черги від закінчення Другої світової війни.

Радісні та дещо здивовані своєю перемогою керівники центристсько-лівої коаліції званої „Оливне дерево" тріюмфували цією перемогою, що довгі десятиліття оминала могутню Комуністичну партію Італії та її спадкоємців Демократичну партію лівого спрямування.

„Коаліція ,Оливного дерева' має достатню кількість обраних, щоб правити", — заявив Романо Проді, 56-річний економіст, який впродовж останнього року представляв поміркованість нової лівої італійської політики та якого його політичні однодумці готують на нового прем'єр-міністра Італії.

Кінцеві підрахунки вислідів голосування вказують, що коаліція „Оливного дерева" здобула контролю 315-чисельного сенату, а у палаті представників здобула 284 місць із усіх 630. Ці числа є вистачаючими, щоб запевнити Р. Проді, формування нового уряду Італії.

„Динамо" Київ знову гратиме на стадіонах Европи

Київ. — Футбольна дружина „Динамо" Київ, хоч повністю й не реґабілітована, знову зможе брати участь у европейських змаганнях, повідомило 20-го квітня агентство Ройтерс, посилаючись на офіційних осіб з „Динамо".

Повернувшись із зустрічі УЕФА в Женеві, представники клюбу заявили, що трирічну заборону, викликану спробою динамівців дати начебто хабаря одному із суддів, скасовано.

Вони заперечили твердження про те, що цей крок зроблено як жест українському спортові.

„Всі дисциплінарні санкції скасовано", — сказав журналістам на летовищі в Києві президент „Динамо" Григорій Суркіс. За його словами, будь-яке твердження, що рішення було умовним є „припущенням".

Однак Віктор Медведчук, головний адвокат клюбу, сказав на наступній пресконференції, що представники „Динамо" вирішили не наполягати на повній реґабілітації клюбу.

Це, за його словами, недоцільно, бо зобов'язуємо УЕФА повернути „Динамо" великі суми грошей, накладені на клюб у вигляді кари.

„Ми повністю невинні. Але якби ми домагалися повної реґабілітації, ми створили б ситуацію, в якій УЕФА мусіла б повернути 3.2 млн. швайцарських франків кари та десятки мільйонів більше за інші збитки", — сказав він.

За його словами, представники клюбу бачили безрезультативність такої тактики і для них головне те, що „Динамо" знову братиме участь у змаганнях за европейські чаші.

В. Медведчук сказав, що розслідування цієї справи, яке закінчили українські слідчі, доведе, що динамівці невинні.

УЕФА скасувала тимчасову заборону 21-го квітня. Секретар УЕФА Ґ. Айґнер сказав, що рішення прийнято просто через те, що в Україні важка ситуація і щоб дати українському футболові шанс розвиватися.

УЕФА заборонила „Динамо" брати участь у европейських змаганнях, через спробу клюбу начебто дати хабаря одному із суддів на матчі Ліґи Чемпіонів з грецькою дружиною „Панатінайкос".

„Динамо" тоді виграло 1:0, проте УЕФА анулювало результат і замінило „Динамо" данською дружиною „Аальборґ". Двом представникам „Динамо" на все життя заборонили займатися діяльністю, пов'язаною з УЕФА.

Представники „Динамо" стверджували, що еспанський суддя спочатку попросив клюб допомогти йому придбати хутра для офіційних осіб матчу, але передумав, коли йому показали рахунок на 30,000 дол.

Тимчасова заборона на виступи „Динамо" в европейських змаганнях сприймалася в Україні як національна трагедія. Спортові діячі і політики, включно з Президентом України Леонідом Кучмою, робили все, щоб добитися її скасування.

Компанія Прайс Вотергавз вийде на енерґоринок України

Київ (Р. Р.). — Тут у суботу, 20-го квітня, голова Ради директорів енергоринку Микола Сябер повідомив, що в результаті тендеру розпорядником фондів енергоринку України стала компанія Прайс Вотергавз, яка спільно з підрозділом Національного диспетчерського центру вестиме фінансові розрахунки та передаватиме їх банкірові енергоринку для розподілення.

На 26-го квітня заплановано нові тендери, на яких буде визначено банкіра та авдитора енргоринку. За умовами конкурсу, авдитор енергобанку не може стати ні один з підрозділів компанії. До участи у тендері запрошено українські банки „Аваль", „Укрсоцбанк", „Україна", „Проміинвестбанк", „Градобанк", „Енергобанк", „Зевс". Покищо зголосився взяти участь у тендері лише один банк „Зевс".

Український космонавт полетить на американському „шатлі"

Київ (Р. Р.). — Найбільш вірогідним кандидатом до американсько-української залоги космічного корабля „шатл", вилет якого плянується на наступний рік, вважають полковника Леоніда Каденюка — українського космонавта, народженого у буковинському селі Клішнівці. Він закінчив Чернігівську вищу летунську школу, пройшов підготову у центрі космонавтів колишнього СССР, тренував у програмі „Буран", яку зупинили після розпаду СССР.

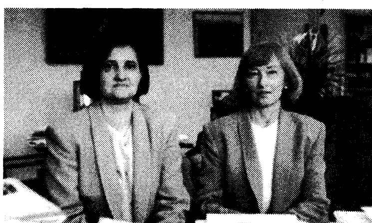
Космонавт залишив російську армію і повернувся в Україну, де розпочав інтенсивну космічну підготову, в тому числі і в ЗСА разом з американськими астронавтами.

Студенти виставляють свої мистецькі праці

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Вже вдруге доводиться нам зустрічати активних представниць 113-го Відділу Союзу Українок Америки впродовж короткого часу. Тим разом причиною відвідин є плянована 113-им Відділом спільно з Українським Музеєм в Ню Йорку виставка молодих українських адептів мистецтва. Це також друга така виставка, що її підготовляє 113-ий Відділ СУА, бо перша відбулася з великим успіхом в 1993 році і взяло в ній участь 12 студентів мистецтва і архітектури.

Тепер редакцію „Свободи" відвідали організаційна референтка 113-го Відділу Марта Левицька разом із директором УМ Марією Шуст.

Пригадую, що перед несповна двома місяцями ті самі представниці приходили, щоб розповісти про пляновану виставку мистецтва кині з України Ніни Лапчик, але коли тоді йшлося про відому та вироблену художницю — тим разом, як в 1993 році йдеться про студентів, з яких деякі вперше пробують своїх сил і своїх спроможностей на публічній виставці.

М. Шуст і М. Левицька в редакції „Свободи"

Як підкреслює М. Левицька, її активний „Молодечий" Відділ СУА поставив собі за ціль допомагати молодим щойно початкуючим адептам мистецтва показати свої праці ширшому колі глядачів з української та американської публіки, а рівночасно зв'язати їх із українським культурним життям та в першу чергу з Українським Музеєм.

М. Левицька розповідає, що не було її легко „добитися" до вічно зайнятих і непосидющих студентів, але все ж вдалося зібрати праці дев'ятеро із них і їхні праці передати окремому журі, що вибрало по чотири, а часом і більше, для виставлення.

Деякі із студентів, що пересічно мають 21–22 роки та кінчають студії,

(Закінчення на стор. 3)

ВЕТЕРАНИ ВИРІШИЛИ ОБ'ЄДНАТИСЯ

ТЕРНОПІЛЬ. — Тут раніше постійно ішла боротьба між „бандерівцями" і „москалями", але нарешті люди зрозуміли, що всі вони українці й вирішили зробити спробу до об'єднання всіх ветеранів Другої світової війни.

В Україні

ПІДТРИМУЮТЬ КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС

КИЇВ. — Тут почала працю Комісія підтримки конституційного процесу. Комісію очолив новопризначений віцепрем'єр-міністер Олександер Ємець. Останній сказав, що політичні сили лівого спрямування перешкоджають прийняттю нової конституції України, тому комісія поставила своїм завданням консолідацію усіх демократичних сил підтримки нової конституції. У свою чергу комуністи і соціялісти заявили, що вони не проти якнайшвидшого прийняття конституції, але домагаються, щоб у новій конституції були враховані саме їхні пропозиції в питаннях принципових положень, зокрема щодо збереження системи рад, планового господарювання тощо.

ЗАТРУЇЛИСЯ ВОДОЮ

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ. — Тут у місті Старокостянтинові до шпиталю потрапило 58 осіб, в тому числі 28 дітей. За попередньою діягнозою, вони отруїлися водою з криниць, забрудненою в наслідок повені. Через перевантаження, система очищення не впоралася зі своїми функціями.

ОГОЛОШЕНО ЩЕ ОДНУ АМНЕСТІЮ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма своїм указом оголосив амнестію у зв'язку з десятою річницею катастрофи на Чорнобильській АЕС. З ув'язнення звільняється: учасників ліквідації катастрофи на ЧАЕС; потерпілих від вибуху на ЧАЕС; засуджених вперше за неважкі злочини; неповнолітніх; жінок, що мають дітей до 16 років; вагітних жінок; ветеранів війни; чоловіків віком понад 60 років; жінок віком понад 55 років; інвалідів I та II-ої груп. Водночас деякі категорії засуджених, які вчинили важкі злочини, під амнестію не підпадають.

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКА УГОДА

СЕВАСТОПІЛЬ. — Досягнено домовлення між Національною агенцією морських досліджень і технологій при Кабінеті Міністрів України та Головним управлінням навіґації і картографії Росії про те, що з квітня 1996 року гарантії безпеки і нагляду за мореплаванням в українських територіяльних водах Азовсько-Чорноморського басейну забезпечує українська сторона. Російська сторона взяла на себе обслуговування навіґаційного обладнання.

ЗУПИНЕНО ТУРБІНУ

РІВНЕ. — Тут через порушення в роботі відключено одну з двох турбін другого енергоблоку Рівненської Атомної Електростанції. Зупинка турбіни наполовину зменшила продуктивність бльоку, який працював на повну потужність. Радіяційна ситуація не змінилася. Зате радіяційне забруднення виявлено на Південно-Українській АЕС. Під час перевірки черговий виявив радіяційну пляму до п'ять квадратних метрів на бетонованій площині біля стіни спеціяльного корпусу. Причини радіяційного забруднення вивчає створена комісія.

ЗНАЙШЛИ ДІВЧАТ

СИМФЕРОПІЛЬ. — Тут Залізничний районний відділ міліції прийшла жінка й повідомила, що її 18-річну доньку та її подругу викрали невідомі, які вимагали викуп 500 дол. Міліція затримала трьох підозрюваних у викраденні дівчат. В помешканні одного з них і знайшли дівчат.

СТУДЕНТИ ПІКЕТУВАЛИ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ

КИЇВ. — Минулого тижня „Молодий Рух" та студентська профспілка пікетували Кабінет Міністрів України, протестуючи проти указу Президента, яким студентів зобов'язується відпрацювати три роки в державному секторі по закінченні університетів та інститутів. Згодом з'ясувалося, що це стосується лише тих студентів, котрі навчаються за державний рахунок і хто стане студентом цього року. Деякі навчальні заклади вже визначили суму викупу. „Вільний" диплом коштує від 5,000 і більше американських долярів.

ЗАВАЛИВСЯ МІСТ

ХАРКІВЩИНА. — Тут 18-го квітня о 3-ій год. по полудні завалився залізобетонний міст, споруджений у 50-их роках між Новопокровським і Веденкою. Грузопід'ємність мосту 20 тонн, ширина — 7 метрів. Люди не постраждали.

В АМЕРИЦІ

СПРАВА ПІДВИЩЕННЯ ставки одногодинної мінімальної заробітної платні з 4.25 дол. до 5.15 дол. здобула в країні таке голосне та широке схвалення, що провідник сенатської більшости Роберт Дол публічно визнав популярність цього спірного питання. Виступаючу в неділю, 21-го квітня, на програмі „Зустріч з народом" телевізійної мережі Сі-Бі-Ес він підтвердив, що цей законопроєкт напевно буде схвалений, одначе відмовився сказати як він буде голосувати. Все ж таки, Р. Дол зазначив, що це буде схвалюватися разом з іншими фінансовими питаннями, як зменшення податків або збалянсування державного бюджету.

У ЗВІТІ З НАЙНОВІШИХ дослідів зроблених для Департаменту юстиції сказано, що злочинність в країні кожного року коштує платників податку 450 блн. дол. Це вперше такі кримінальні злочини, як зловживання дітвори та родинного побиття були включені до мордерств, знасилування та грабіжництва. Ці досліди є також першими і в тому, що підрахували видатки психічного лікування жертв згаданих кримінальних злочинів.

ПОЛІТИЧНІ АНАЛІТИК стверджують, що накладене президентом Биллом Клінтоном вето на окрему форму абортів у пізнішому терміні вагітности жінок, значно погіршить дотеперішній аліянс між Урядом і Римо-Католицькою Церквою. Проти того кроку Президента виступили та гостро засудили не тільки окремі угрупування, що називають себе оборонцями життя, але також і всі римо-католицькі єпископи ЗСА.

У СВІТІ

У РИЗІ, столиці Латвії, почалася перша тура латвійсько-російських переговорів про кордони. У розмові з журналістами міністер закордонних справ Латвії Вальдіс Біркавс сказав, що „діялог буде нелегкий оскільки наперед відомо, що Росія не збирається визнавати чинним Тартуський мирний договір 1920 року, згідно з яким проведено лінію кордону між обома країнами". Росія також не має наміру вести мову щодо повернення латишам Абранського повіту, тепер Піталовського району Псковської области, Російської Федерації. Згідно з Тартуським договором, ця територія відійшла до Латвії і належала їй аж до серпня 1944 року. Щодо наставлення латвійської сторони, то міністер запевнив, що вона плянує досягнути „позитивних для себе вислідів".

В РОСІЙСЬКОМУ місті Новгород відбулася презентація книги генерала Алєксандра Лєбєдя „За державу прикро...". Виступаючи перед читачами, генерал повідомив, що вже зібрано 1 мільйон 919.000 підписів, необхідних дял формального зареєстрування його як претендента на пост президента Росії, і в найближчі дні Центральний виборчий комітет має офіційно проголосити його одним з претендентів. Генерал А. Лєбєдь підкреслив, що, на його думку, три чинники сприятимуть виведенню Росії з економічної і політичної нестабільности: міцний господар, сильна влада, зформована з професіоналістів, і невеликі податки. У випадку своєї перемоги, А. Лєбєдь піде „не шляхом радикальних заходів, а шляхом спокійних, базованих на здоровому глузді і науці реформ".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

„Рогатинська Земля"

Завершення будівництва церкви в Україні з давніх-давен вважалося святом. Минали роки, а населення даної околиці урочисто відзначало щороку храмовий празник — день, коли в їхній парафії збудовано цей дім Божий, цю святиню.

Вихід у світ нового твору письменника — також свято. І не лише для автора-творця, але й для народу, до якого належить цей письменник. Тому з такою урочистістю ми, нащадки, відзначали 800-річчя „Слова о полку Ігоревім", 150-річчя „Русалки Дністрової", а в кінці грудня минулого року навіть ювілей окремого твору нашого Пророка і пробудника нації Тараса Шевченка — 150-річчя його безсмертного „Заповіту", що перекладений нині чи не на всі мови планети.

Минулого тижня читачі отримали другий том регіонального збірника „Рогатинська Земля". І це теж свято. Свято не лише для члена редакційної колегії Марії Голод, голови Центрального Комітету „Рогатинщина" Мирослава Шмігеля, членів Комітету Михайла Ромаха, Володимира Мельника, Івана Падика, Ярослава Пастушенка, Мирослава Бігуса, членів управи, які внесли значний вклад у завершення цієї великої справи, не лише для меценатів Оскара і Тереси Шенків з далекої Австралії, Володимира Вульчина з Канади, Михайла Єйни з Рочестеру, Ню Йорк, та інших, а також 130 жертводавців, які своїми пожертвами уможливили видати цей том. Це свято не лише рогатинців у діяспорі і на рідних землях, але й, без перебільшення, всього українського народу. Бо Рогатинщина — це частина землі української, це батьківщина не лише славної Роксоляни, але й багатьох відомих громадських і політичних діячів, мистців, педагогів, науковців, священиків, які багато зробили для усвідомлення свого народу і виховання його в дусі любови і вірности рідній батьківщині.

Збірник історично-мемуарних, етнографічних і побутових матеріялів „Рогатинська Земля", виданий Центральним Комітетом „Рогатинщина" під егідою Наукового Товариства ім. Шевченка, — це наша маленька святиня, наш маленький храм. У ньому віддзеркалена героїчна багатовікова історія Рогатинщини, що бере свій початок у глибині тисячоліть, а в період Київської Руси входила в склад Галицько-Волинського князівства.

У рецензії на перший том „Рогатинської Землі" завідувач катедрою історії України Львівського Лісотехнічного Університету д-р Володимир Кондратюк, розцінюючи вихід збірника як „явище справді небуденне", писав: „Живучи далеко за межами Батьківщини, на інших континентах, маючи надто обмежений доступ до архівних джерел, автори здійснили титанічну роботу і все ж спромоглися зібрати різнобічний і яскравий матеріял, що в свою чергу дало їм можливість скласти доволі повний і живий образ такого цікавого з усіх поглядів краю, як Рогатинщина". Ці слова цілком можна віднести і до другого тому.

Одним із тих, які, за словами д-ра В. Кондратюка, „здійснили титанічну роботу", щоб книга побачила світ, був д-р Олег Кудрик — член редколегії першого і головний редактор другого тому, голова Центрального Комітету „Рогатинщина", автор понад 30 статтей. На жаль, йому не довелося побачити своєї мрії: 18-го жовтня 1994 року, коли праця над другим томом „Рогатинської Землі" наближалася до завершення, д-р О. Кудрик помер. Тому цей збірник — своєрідний пам'ятник українськокму патріотові і Великому Рогатинцеві д-рові О. Кудрикові, який багато сил і енергії віддав рідному Опіллю.

Підсумовуючи те, що зробила рогатинська громада в діяспорі, д-р О. Кудрик писав у вступному слові до другого тому збірника: „Нехай це видання буде не лише частковим сплаченням боргу рідній землі, не лише виявом любови до Рогатинської Землі тих, які, рятуючи свою національну гідність, свою віру і Церкву, опинилися на чужих землях, але нехай буде воно також гідною відповіддю фальшивій і обманній московсько-більшовицькій псевдонауці, яка затруїла поточні покоління України брехнею про минуле нашої Батьківщини, нашої рідної землі". Без сумніву, „Рогатинська Земля" своє завдання виконала!

Редакція газети „Свобода" щиро вітає своїх читачів-рогатинців з виходом другого тому „Рогатинської Землі"! Другого, але не останнього.

Ярослав Гайвас

ВІД РОЗПАДУ СССР ДО РОЗКЛАДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

I

Якщо ще хтось мав сумніви, чим живе і до чого прямує провідна верства російського народу, а за нею і значна частина російського суспільства, то останнє голосування в Державній думі (російському парляменті) щодо пропозиції уневажнити рішення, прийняте в Біловезькій пущі восени 1991 року про ліквідацію СССР, розвіяло всякі сумніви: 250 голосів за таку пропозицією, 98 — проти. Хоч вислід цього голосування не має ніякої практичної ваги, але він є знаком і символом задушевних мрій і конкретних плянів сучасного керівництва Росії та опозиції до нього. Зате всі колишні національні частини СССР — і ті, що проголосили власні держави, і ті, що ввійшли у склад СНД або є в Російській Федерації, і колишні сателіти — рішуче й беззастережно засудили це голосування російських єдинонеділимців. До їхнього голосу долучилася світова публічна опінія, а державні речники ЗСА опублікували своє становище, яке виявило, що Вашингтон переходить до виразної і послідовної політики проти ре-анімації російського імперіялізму.

В додатку до уневажнення рішення ліквідувати СССР голова ліберально-демократичної партії Росії Владімір Жириновскій поставив свій внесок, щоб ті особи, які були активно причетні до підготови і проведення Біловезького акту, були поставлені під суд. Країни НАТО ще раз побачили справжнє обличчя російських політиків і прийняли рішення приступити вже восени цього року до конкретних кроків прийняття деяких держав Центральної Европи до НАТО, незважаючи на гарячий спротив Москви. Таким чином, рішення російського парляменту уневажнити формально-правно фактичний розпад СССР стало поштовхом для приспішення побудови нової політичної дійсности в Европі, що матиме великий вплив на політичні події в Середній Азії. Значить, Росії відмовлено в праві впливати своєю поставою на політику Заходу й, зокрема, НАТО.

Питання розпаду СССР, його коренів і наслідків, причинового пов'язання в ланцюгу фактів, що зложилися на цей розпад, стали багатющим матеріялом для дальших студій і уникнення можливостей таких подій, як створення СССР, комбінації російської й комуністичної структури. Розпад СССР — це єдина і неповторна подія в історії людського роду, чи компекс подій, які сталися у барокому революційними зрушеннями і змінами XX століття. Зроджена мономанами і теоретизуючими сюрреалістами типу Карла Маркса концепція, втілена в життя як ще один міт кращого світового ладу людьми покрою Леніна, які бачили себе творцями нового світу, СССР проіснував понад 70 років, але спричинив лиха народам і людям, за яке доведеться, щоб його наслідки усунути, працювати довгі роки. Врешті СССР зник з життєвого овиду народів нашої землі, як мряка на сонці, силою власного розкладу і немочі, але залишені ним неймовірні злочини і зловживання стануть найбільшою фундаментальною пересторогою для майбутніх поколінь перед такими примарами. Після СССР такого експерименту не очікувати. За нього людський рід заплатив забагато. І якби російські епігони російсько-совєтського імперіялізму не шукали „винних" у створенні та розвалі СССР, незрушним фактом залишиться свідомість, що постання СССР — це збочення з дороги нормального розвитку людського роду, історична колективна параноя, що її носієм став російський народ. Докази й ілюстрації цьому — це найконкретніші факти й документи і живі очевидці цього.

З самого початку створення СССР родилися думки, а навіть конкретні спроби для змін, зреформування цієї совєтсько-російської потвори, але все це було без висліду, бо зреформувати її не можна було, її тільки можна було знищити, або вона мусіла впасти від власного безсилля і антижиттєвости. Ще нині можна почути легенди, що „коли б жив Андропов" або хтось інший, йому подібний, то він міг створити зовсім нову дійсність. Але початки політики та поступования Андропова зовсім не виявляють цього. Його „добрі наміри" (якщо він мав такі) кінчилися затиском совєтсько-російського зашморгу. Ще роки перед ним була доба Хрущова, в якій той непосидючий аматор пробував різних, прямо неймовірних кроків, щоб реформувати панучу систему, але це йому не вдалося. Ще після його насильного усунення 14 жовтня 1964 року, його колишні колеги пробували далі нібито реформувати СССР, але закінчили вони твердженням, що „чим більше ми реформуємо, тим більше закріплюємо контролю компартії над життям". А під кінець панування Брежнєва і після його смерти лідери совєтської системи та охочі реставрувати її зводювали і звалюють „вину" за її занепад на „застій" доби Брежнєва. А це не був ніякий застій, це був органічний розклад і відмирання комуністичної доктрини та побудованої на ній дійсности. З приходом Брежнєва водночас з розкладом існуючого совєтсько-російського ладу, почалися глибокі духові й суспільні ферменти серед народів, які насправді найвиразніше заперечували „застій". Були вони в Росії, а ще більше серед народів, окупованих Росією, зокрема в Україні. Почався в Україні славетний рух шістдесятників, відновилося видавання „відродженецьких" писань, розгорталися підпільні дії. Де ж тоді був застій? Був, очевидно, розклад ладу і влади російської комуністичної монопартії, яка заперечувала все народне, неросійське, стихійно породжене життям, організоване кращими представниками національних суспільств. Комуно-російський імперіялізм відмирав власною смертю, не маючи ні сил, ні візії нового, майбутнього.

Нині вже зовсім ясно, що занепад СССР — це не випадковий епізод, який нібито стався у даному збігу обставин, без чого він не мусів статися. А це було навпаки, це була життєва необхідність, свідомість якої виростала серед передових народних елементів і поступово поширювалася свідомо й підсвідомо серед широких народних мас. З другого боку, всеохоплюючий параліч обіймав органічно життєві ділянки. Духовий параліч, коли не стало прагнення і сил посуватися вперед, а на його місце прийшла „доктрина Брежнєва" за всяку ціну зберегти досягнений стан. Був він політичний, коли на XX з'їзді компартії Хрущов гаряче засуджував Сталіна, але не стало йому сил критично подивитися на духово-політичну структуру, без зміни якої можна було найгрізнішими словами лаяти Сталіна чи інших подібних, але не можна було рушитися вперед. І відбувалися „бої за посіви" на весні, а відтак „бої за жнива", а не було чим нагодувати населення. Країна, яка вивозила колись на закордонні ринки мільйони тонн збіжжя і харчових продуктів, почала купувати за кордоном для прожиття власного населення мільйони тонн збіжжя. „Передова" комуністична техніка не вспівала задоволити найконечніші потреби населення, а людина, яка була „зінщею в очах влади", як хвалилися комуністи, жила щораз коротше, смертність дітей зростала, життя ставало безнадійним й людина шукала забуття в алькоголізмі. Владна система очевидно розкладалася.

Після смерти Брежнєва обрано напівживого Андропова, шефа КГБ, генеральним секретарем КПСС, що само собою було ознакою глибокої кризи системи, а особливо її керівного Олімпу. Бож неможливо, щоб партійна знать не знала, що Андропов смертельно хворий та все таки напівживу людину обрали правителем „шостої частини світу". Цей факт свідчив про катастрофічне становище на керівному вершку. Андропов почав свою кар'єру генерального секретаря від знищування виноградних гаїв в імені боротьби з алькоголізмом. Коли ж він помер, обрали на його місце Черненка, дрібну людину, яка здобула собі підстави керувати мільйонами людей, будучи керівником щонічних розстрілів навіть несудження людей у Дніпропетровському. Таким чином, звичайний злочинець-убивця став найвищим державним мужем.

Наступник Андропова на посту шефа КГБ Віктор Чебріков, промовляючи на „святі" відзначення іншого вбивці, Фелікса Дзержинського, заявив, що в керівних органах держави і партії „є люди, ідеї яких чужі соціялізмові. Дехто з них вийшов на шлях поповнювання антидержавних і антисоціяльних акцій". Виразніше написала про це „Комсомольская Правда" з 24 липня 1988 року, а саме, що в 1985-1987 роках понад сорок тисяч міліційних та охоронних урядників звільнено з праці за антизаконні акції, корупцію, фабрикацію кримінальних справ тощо. Така була життєва дійсність.

А після того всього новообраний генеральний секретар партії Михайло Горбачов визнав публічно, що він зовсім не знав, що в цілій імперії відбувався глибокий національний фермент, а коли дізнався про це, то не розумів, про що йдеться. А до цього треба додати, що коли він його зрозумів, то зрозумів фальшиво з позицій марксизму-ленінізму, на чому він, Горбачов, стоїть і нині. Тож чи можна дивуватися такому розвалові цілого СССР, який стався і свідками якого ми були?

(Закінчення буде)

ІМІҐРАЦІЙНІ СПРАВИ
Український центр „Паллада"

Про громадянство, візи і соціяльне забезпечення

Я хочу подати прохання про одержання громадянства ЗСА. Чула, що змінився порядок розгляду подань на громадянство і хотіла би знати, як довго я буду чекати на інтерв'ю і куди подавати папери.

У зв'язку з тим, що Служба іміґрації та натуралізації запровадила нову програму „Citizenship U.S.A.", період процесування аплікацій N-400 значно скоротиться. Новий порядок розгляду аплікацій на громадянство запроваджено у найбільших містах ЗСА — Ню Йорк, Чикаго, Лос Анджелес, Сан Франсиско, Маямі. Для прискорення процесування документів держава надала СІН додатково 850 робочих місць для службовців, які працюють у цій програмі. Як офіційно повідомила СІН, період очікування буде скорочено приблизно на 2-5 місяців (в залежності від місця замешкання). Враховуючи, що раніше люди чекали на інтерв'ю рік-півтора, ми радимо вам подавати форму N-400 принаймі на 5-6 місяців раніше бажаної дати інтерв'ю. Аплікації (N-400) більше не приймають місцеві іміґраційні бюра, а мають бути вислані поштою до реґіонального центру (адреси всіх чотирьох центрів ми подавали через газету минулого місяця).

Я хочу викликати родичку з України на відвідини. Яка віза їй може бути видана? Які документи треба приготувати для консуляту? Чи потрібно запрошення? Знаю, що існують багаторазові візи. У яких випадках вони надаються? Що треба робити у випадку відмови?

Тимчасові візи B-1/ B-2 надаються, як правило, на 6 місяців (за деяких обставин можуть бути продовжені до року). Віза B-1 — для тих, які здійснюють подорож професійного або комерційного характеру. B-2 — для тих, які їдуть до Америки відпочити, відвідати друзів. Ця віза також надається учасникам аматорських спортових або музичних подій, виконавцям різноманітних громадських доручень.

Іміґраційні закони ЗСА надають відвідувачам повну свободу пересування по всій країні при відсутності будь-якої контролі над ними. Тому працівникам амбасади доручено за короткий час інтерв'ю виявити найголовніше — дійсну мету поїздки та чи не має наміру особа залишити свою батьківщину і поселитися в Америці. Закон вимагає, щоб бажаючі поїхати до ЗСА довели, що вони мають тісні зв'язки з батьківщиною, які можуть, в певній мірі, гарантувати повернення туриста чи студента на батьківщину.

При наданні візи B-2 працівники консуляту можуть брати до уваги такі фактори:

1. Чи не змушений буде відвідувач для покриття своїх видатків шукати заробіток в Америці, а при наявності спонзора — чи заслуговує цей спонзор на довір'я?

2. Чи має особа якесь постійне зайняття, що вимагало би її повернення на батьківщину?

3. Яка у відвідувача ситуація у сім'ї, його суспільне положення.

4. Чи має відвідувач свій плян поїздки та як надовго збирається затриматися в Америці?

5. Чому дана особа бажає бути певний час без сім'ї та за які фонди буде проживати сім'я під час її відсутности?

Крім цього відвідувач повинен або потвердити спроможність себе утримувати на час поїздки або подати таку гарантію від іншої особи.

При видачі візи B-1, крім зазначеного вище, службовець консуляту зверне увагу на те, чи кваліфікація або ерудиція даної особи відповідає вимогам для виконання у ЗСА офіційного доручення.

Що стосується багаторазових віз, то вони надаються тим, хто безперечно демонструє, що характер справ, в яких вони їдуть до ЗСА, вимагає кількаразових поїздок, або особам, що мають родичів у ЗСА, яких раніше вже відвідували (кілька разів).

Відмова у візі найчастіше мотивується тим, що претендент на тимчасову візу, — „потенційний емігрант".

Ця відмова не означає, що рішення не може бути змінено. Найперше, при наступному зверненні до консуляту рекомендуємо подати по формі заяві реченій „афідавіт". Крім цього, радимо ретельно проаналізувати причини відмови (наявність тісних зв'язків з батьківщиною), підготувати документи, які ще не були подані до консуляту і які можуть показати факт наявності постійного житла та інших тісних зв'язків.

Для призначення чергової дати співбесіди подається заяву на ім'я консула.

Я знаходжуся у ЗСА на візі B-2 і хотів одержа-

(Закінчення на стор. 3)

Микола Мушинка

ЗАДЗВЕНІЛА „КОБЗА" РОЗСТРІЛЯНОГО КОБЗАРЯ

II

У 1933 р. дружина, щоб позбутися тавра ЧСВН („член сім'ї ворога народу") змушена була формально розлучитися з коханим чоловіком, а трилітнього сина Анатолія (1930 р. народження) віддати на виховання до тещі Марини, яка й виховала його в українському національному та релігійному дусі.

В 1937 р. М. Пронченко повернувся зі Сибіру, однак роботи у своїй професії не знайшов, бо, згідно з рішенням суду (трійки „особого совещания"), дальших п'ять років його було позбавлено громадських прав. У страшенній нужді — в голоді і холоді він написав свої великі історичні п'єси: „Байда", „Тарас Трясило", „Мазепа" (всі пропали!).

Німецька окупація застала його в Кривому Розі. В жовтні-листопаді 1941 р. він редагував літературно-громадський журнал „Дзвін", на сторінках якого друкував і свої власні твори. Наприкінці того ж 1941 р. М. Пронченко видав свою другу збірку поезій „Кобза". На початку 1942 року гестапо його арештувало, а 11 лютого (за іншими даними — у квітні) 1942 р. розстріляно і таємно кинуло в одну з криворізьких шахт.

Певне світло на смерть Михайла Пронченка кидає книжка І. Біласа „Репресивно-каральна система в Україні 1917-1953" (Київ, 1994), в якій автор на підставі доступних йому документів наводить, що М. Пронченко був таємним кервником НКВД у Кривому Розі. До нього централя НКВД ніби направляла своїх агентів, між ними й Захаржевського з Чернівців. Друг і співробітник М. Пронченка Юрій Семенко, який нині живе в Мюнхені, справедливо обурюється таким твердженням, вважаючи його навмисною дезінформацією, спрямованою на компромітацію вірного сина України.

Та тут можлива й інша розв'язка.

Як твердять знавці діяльности цієї совєтської каральної організації (між ними й О. Солженіцин), НКВД на початку війни посилав у тили ворога своїх агентів із навмисне зфальшованими інформаціями, знаючи, що вони потрапляють, або самі здадуться до рук німецької розвідки і розповідять про своє доручення. З таким завданням міг бути висланий до Кривого Рогу й агент НКВД Захаржевський або й інші агенти, які й розповіли німецькому гестапо, що мають доручення зв'язатися з Пронченком, а гестапо, маючи отакі „докази", арештувало й розстріляло його, як справжнього агента НКВД, хоч він таким ніколи не був, а з національних боровся не як совєтський, а як український патріот. Історія знає чимало фактів, коли НКВД ліквідував своїх ідейних та політичних супротивників руками німців. Так воно могло бути і в даному випадку.

Поезія М. Пронченка, його біографія та свідчення друзів переконують нас в тому, що це була кришталево чиста і чесна людина, не здатна на підлість і зраду своїх світлих ідеалів.

Збірка „Кобза", вступ до якої написав Микола Чабан, складається з п'ятьох частин. У першій частині опубліковано 24 вірші із збірки „Кобза" 1941 року. В переважній мірі це — вірші, писані в таборах Сибіру та після повернення в рідний край, однак є тут і поезії 1929-30 років. У них громадсько-патріотична поезія („Україно моя", „Я пів землі пройшов", „І де нас не було", „Ми устали з руїни") гармонійно перегукується з інтимною лірикою („Мати", „Синові", „І сьогодні я бачу", „Не кидай", „Я люблю", „Моє життя"). Чи не найсильнішою поезією в цій частині є поема „Повія" — про трагедію сільської дівчини Оляни, яка, потрапивши у жахливі умови гірницького міста, стала проституткою.

Єдиний примірник збірки „Кобза" був знайдений в особистій бібліотеці Д. Нитченка... в Австралії. Він і надіслав упорядникам копію збірки для друку. Авторський примірник „Кобзи" присвячений синові Анатолієві, забрали в нього працівники КГБ у 1947 р. разом з архівом батька. Цей архів напевно десь існує, чекаючи на свого дослідника.

(Закінчення буде)

Ювілейні святкування 50-ліття ССУК в Тандер Бей

В неділю, 19-го листопада 1995 року, в церковній залі української католицької церкви Покрова Пресвятої Богородиці, святочним бенкетом при заповненій залі (понад 150 учасників) врочисто відзначено 50-ліття Суспільної Служби Українців Канади та її жертвенної харитативно-допомогової діяльности для добра українського народу.

Святочну програму цього небуденного свята відкрив і привітав присутніх членів і гостей, а зокрема голову Централі ССУК Марію Стебельську, яка прибула з Торонто, голова Філії Дмитро Рудяк, а після того однохвилинною мовчанкою віддано шану померлим членам Філії, які впродовж 50-літнього існування її відійшли до вічности. Молитву „Отче наш“ перед обідом відмовив і поблагословив страви о. декан Іван Труш, парох церкви Покрова Пресвятої Богородиці. Він також від імени Управи Відділу КУК і його складових організацій склав привіт. Тост на пошану зібраних учасників свята підняла голова Контрольної комісії Єлисавета Шелепюк, а всі присутні відспівали наше традиційне „Многая літа“.

Управа Філії в Тандер Бей під час ювілейного відзначення 50-ліття Суспільної Служби Українців Канади (сидять, зліва): Олекса Петришин, Єлисавета Шелепюк, Марія Стебельська, Дмитро Рудяк, Петро Михайлишин, Лев Івасиків; стоять: Богдана Стефурак, Іванна Заневич, Дмитро Заневич, Михайло Дубей, Софія Беґей, Мирон Рудяк, Йосифа Москва, Дмитро Пасічняк, Ольга Михайлишин, Роман Ковальський і о. декан Іван Труш.

Дальше з черги після обіду секретар Філії Олекса Петришин представив головний стіл, як також присутніх представників місцевих організацій і парафій. Він також розказав дещо з історії Філії ССУК та її харитативної діяльности впродовж пройденого півстоліття, а зокрема за останніх 20 років, себто від 1975 до 1995, коли Філія виявила особливо жваву й активну харитативно-допомогову діяльність. В тому часі Філія надала значну допомогу потребуючим українцям, як тут у Канаді, так і поза межами Канади в різних країнах українського поселення: Арґентині, Бразилії, Параґваю, Перу, Австрії, Німеччині, Польщі, Румунії, колишній Югославії та в Україні. Тільки самого одягу було вислано понад 1,000 пачок. Значну допомогу уділено колишнім правозахисникам та довголітнім політичним в'язням совєтських тюрем і концентраційних таборів, а також українським втікачам з Польщі і Юґославії. Філія займалася також іміґраційними справами біженців та допомогла 34-ом особам поселитися в Канаді на постійне перебування. В 1991 році наша Філія споріднилася з двома осередками Суспільної Служби України, а це Харкова і Симферополя і постійно допомагає їм для їх організаційних, харитативних і освітньо-виховних потреб. Поважну допомогу Філія уділила для жертв Чорнобиля, багатодітним родинам, дітям-сиротам, українським письменникам, інвалідам війни, для відродження українського спорту в Україні та на інші цілі. Лише за останніх 20 років, з одержаних добровільних датків нашої місцевої української громади, з каси Філії було уділено на допомогові потреби в Канаді і поза Канадою понад 300,000 дол. Вся ця велика благодійна праця залишиться в історії Суспільної Служби Українців Канади в Тандер Бей, як непромишаючий вклад для добра нашого народу. Святочну доповідь виголосила М. Стебельська, громадська діячка молодшого покоління, яка тут в Канаді виросла і набула відповідну освіту. Її представив перший заступник голови Філії Лев Івасиків. На вступі своєї доповіді гостя висловила своє задоволення і вдячність, що їй припала особлива честь тут у Тандер Бей спільно відсвяткувати світле 50-ліття організаційно-харитативної діяльности та вшанувати щедрих громадян в рядах Суспільної Служби Українців Канади і їх теплі серця, які впродовж довгих літ пам'ятали своїх знедолених друзів у потребі. В дальшу чергу вона розказала про організаційні початки Фонду Допомоги Українців Канади, який в 1960-их роках був змінений на Суспільну Службу Українців Канади. Крім уже згаданих місцевостей — Вінніпеґ, Торонто, Тандер Бей, зорганізовано також нові філії ССУК в Монтреалі, Оттаві, Гамилтоні, Сейнт Катарінс, Ошаві, Саскатуні, Едмонтоні, Ванкувері — разом 11 Філій, які в теперішній час проводять свою активну діяльність.

Стараннями Світової Ради Суспільної Служби СКУ та при активній співучасті Централі ССУК в 1991 році зорганізовано Суспільну Службу України з централею в Києві, яка під сучасну пору нараховує 95 осередків ССУ по різних містах усіх областей України.

Мусимо дбати про те, щоб молодше покоління включилося до нашої організаційної праці та цікавилось українським життям і могло зрозуміти, що без минулого нема майбутнього.

М. Стебельській подякував голова Філії Д. Рудяк за виголошення святкової доповіді та за звеличення своєю присутністю 50-літнього ювілею ССУК в Тандер Бей і під оплески учасників свята вручив їй від Філії і всіх присутніх скромний подарунок на пам'ятку.

Опісля голова Д. Рудяк подякував отцям-парохам за їх участь і надану моральну допомогу, Церковному комітетові за відпущення залі для цих ювілейних святкувань і віддїлові ЛУКЖ парафії Покрова Пресвятої Богородиці та його голові Йосифові Москві за співпрацю і безкоштовне приготування обіду.

Молитвою, яку провів о. Володимир Швець, парох української католицької церкви Преображення ГНІХ, і відспіванням усіми учасниками національного гимну „Ще не вмерла Україна“ закінчено програму цих важливих і під кожним оглядом вдалих ювілейних святкувань.

О. П.

Студенти...

(Закінчення зі стор. 1)

вже виставляли праці попереднім разом, але частина таки нових і це добре. Їхні прізвища: Адріяна Фарміґа, Тамара Івасечко, Петро Лопата, Юрій Масний, Андрій Потеряйло, Ярема Роніш, Микола Савицький, Доріян Юрчук і Тамара Загайкевич. Комісія, в складі М. Шуст, Ільона Сочинська і проф. Ярослав Лешко вибрали праці, які будуть виставлені і тут увійшли як художні картини, так скульптури, фотографії та архітектурні праці. Все це праці студентів із східнього побережжя, але тим разом серед них також є приїжджі з України. Для комісії, як і для глядачів, буде цікаво бачити поступ у розвитку тих молодих мистців, що виставлятимуть праці тепер вдруге.

М. Левицька, ентузіястка тих виставок, завважує, що її Відділ саме поставив собі за завдання підтримку молоді, яка розвивається мистецько, а рівночасно не тратить зв'язків з українською громадою. На її думку, це важливе і для Українського Музею, який потребує „нової крови“ та нової ґенерації, яка розуміла б добре його значення в метрополії світу. Друга виставка наших студентів буде наглядним того доказом і М. Левицька сподіється на широкий відгук нашої громади. Відділ 113-ий працює тепер під проводом Дарії Сушків-Мерл, а комітет влаштування виставки молодих складається із М. Левицької, як голови, Ільони Сочинської, Христини Шох і Олі Левицької.

Як бачимо, молоді ентузіястки ширення культури та мистецтва зробили все, щоб ця друга виставка пройшла якнайкраще. Відкриття її в неділю 5-го травня о год. 2-ій по полудні в УМ, 203 Друга авеню, а триватиме вона впродовж літніх місяців.

Тепер слово за українською громадою Ню Йорку — чи підтримає вона цих ентузіястів молоді, як і саму молодь, у спільних зусиллях культурно-го розвитку?

В пам'ять Н. Кордиш-Головко

З проріджених рядів світу української науки в діяс-порі вийшла ще одна пос-тать, яка була не лише свідком, але й активним учасником перших починів на полі організування нашого наукового життя на нових місцях поселення, а зокрема на американському континенті після Другої світової війни. 24-го березня 1996 року перейшла ріку Лєту земської суєти видатний український археолог, знавець пізнього неоліту на території України й учасник археологічних експедицій для дослідів Трипільської культури (пізньо-неолітичної культури мальованої кераміки) — проф. Неоніла Кордиш-Головко.

Н. Кордиш-Головко прийшла на світ 1902 року. В році 1930 закінчила історичний відділ Київського Інституту Народної Освіти, а від року 1928 працювала як студентка-практикантка в археологічному відділі Музею ім. Т. Шевченка під керівництвом відомого археолога В. Козловської. В роках 1926-32 виконувала обов'язки ляборантки при Археологічному Музеї Всеукраїнської Академії Наук. В роках 1932-35 була аспіранткою відділу археології при Історичному Музеї ім. Т. Шевченка. Після закінчення аспірантури працювала в характері наукового співробітника Історичного Музею ім. Т. Шевченка, а в роках 1937-39 науковим співробітником та завідувачем відділу Трипільської культури при Історичному Музеї, зорганізованому на терені Лаврського Заповідника. У 1939-41 роках працювала старшим науковим співробітником Інституту археології Всеукраїнської Академії Наук, а в 1941-43 роках була завідувачем відділу Трипільської культури в Києві Інституту праісторії й ранньої історії в часі німецької окупації. В роках 1944-45 була науковим співробітником того ж Інституту в Баварії. З приходом американської армії працювала в Мюнхені при ідентифікації археологічних колекцій та готувала їх до відправи до музеїв, з яких вони були вивезені.

Переїхавши за океан, Н. Кордиш-Головко включилася в ряди членства Української Вільної Академії Наук в Ню Йорку як один з її видатних і активних членів. В початках була діяльною при Секції античної історії з особливим узглядненням ранньої історії України, де автор цих рядків був секретарем (головою секції був наш видатний вчений, знавець клясичної Філології та античної історії — проф. Андрій Коцевалов), а згодом після його смерти я очолив секцію. Саме на терені згаданої секції мені припала честь співпраці з Кордиш-Головко, вдумливою й культурною жінкою та добрим спеціялістом своєї ділянки. В моїй пам'яті ще залишився її виклад в рамках діяльности згаданої секції на тему „Пережитки матріярхату в українському весіллі“, виголошений в початках шістдесятих років в будинку Академії в Ню Йорку. Згодом при Історичній секції УВАН зорганізовано Кабінет археології й антропології, що його очолила М. Кордиш-Головко.

До речі буде згадати, що після покликання до наукового життя Українського Історичного Товариства вона включилася в ряди членства УІТ і виказала особливу діяльність. Неоніла Леонтівна була якийсь час в Управі УІТ, а також служила консультаціями відносно добору матеріялів до друку на сторінках „Українського Історика“ з ділянки своєї тематики та споріднених дисциплін. Навіть у похилому віці вдержувала контакт з УІТ, цікавилася його діяльністю та раділа успіхами, піддержуючи духа соборности української науки. З особливою увагою вона ставилася до „Українського Історика“ як до єдиного нашого наукового журналу в діяспорі, присвяченого широкому діяпазонові української історіографії, та запитувала мене, звідки береться у головного редактора Любомира Винара стільки енерґії й організаційної вправности, що він в умовах еміґраційної мізерії випускає нові томи „Українського Історика“ й інших публікацій.

До речі буде бодай кількома штрихами подати наукову сильветку покійної. Основною ділянкою її наукових зацікавлень була Трипільська культура та суміжні з нею культури. В 1934-40 роках займа-лася розкопами Трипіль-ської культури на Київ-щині та Уманщині, а та-кож в інших місцях, вис-ліди чого подані в її публікаціях. Брала також участь у розкопками Античної колонії Ольвії та скитських пам'яток.

Померла в Міннеаполісі. Ще залишилися нечисленні останки зі старшої ґенерації нашого наукового світу, які пам'ятають милу у культурну жінку, ентузіяста дослідів праукраїнських старожитностей — нашу незабутню проф. Неонілу Кордиш-Головко.

Олександер Домбровський

Про...

(Закінчення зі стор. 2)

ти картку соціяльного забезпечення, але мені відмовили. Я знаю, що таким, як я, повинна видаватися картка з поміткою "без права на роботу". Як мені одержати цей документ?

Перш за все, мусимо вам сказати, що картка соціяльного забезпечення („social security") не повинна, а може бути видана особі, яка знаходиться у ЗСА на візі В-2. Ще донедавна відділи соціяльного забезпечення видавали номер соціяльного забезпечення (ССН) відвідувачам ЗСА лише під умовою, що ця особа знаходиться у країні леґально. Також номер надавано особам, які сплачували податки і це було обов'язковою вимогою податкової служби.

Але нещодавно Адміністрація соціяльного забезпечення (ССА) оголосила нові правила стосовно видачі числа соціяльного забезпечення. Основна зміна полягає в тому, що число видається лише тим, хто має обґрунтовані підстави для його отримання. Зменшено кількість установ, які потребують ССН, як необхідну передумову діяльности.

Так, наприклад, особам, що знаходяться у ЗСА на тимчасових візах B-1/B-2, F-1, більше не потрібно мати ССН для того, щоб відкрити рахунок у банку, а тим, що заробляють і бажають сплачувати податки, видається посвідчення, що потверджує статус чужинця (форма W-8„Certificate of Foreign Status"), яке дозволяє податковим службам надавати таким особам свій реєстраційний номер (taxpayer identification number) і обслуговувати таких людей на рівні з тими, що мають ССН. Для одержання картки соціяльного забезпечення треба подати лист від державної установи, де має бути вказано, на підставі якого закону вимагається ССН і що дана особа відповідає всім вимогам для успішного вирішення справи за вийнятком того, що не має ССН. Також необхідно мати свій пашпорт з дійсною візою (карткою І-94).

У іміґраційних справах просимо звертатися на адресу: Pallada International, Inc., 98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003; Tel: (212) 387-8683.

Відбулися Загальні збори Фундації УВУ

В суботу, дня 9-го березня ц. р. в домі Організацій УДФ в Ню Йорку відбулися Річні загальні збори Фундації Українського Вільного Університету в ЗСА.

Збори відкрив голова Фундації проф. Петро Ґой і привітав присутніх на зборах членів фундації і гостей. Особливо проф. Петро Ґой привітав гостей з України, доцента львівського університету Олю Курпіль та доцента Харківського Університету Олю Куценко, які є гостюючими професорами Стейтового університету в Олбані, Н. Й. Далі голо-ва фундації прочитав проєкт порядку нарад, який Загальні збори прийняли без змін. Голова попросив вибрати Президію для проведення зборів, яку вибрано у такому складі: предсідник — проф. Володимир Стойко, заступник — проф. Леонід Рудницький і секретар Богдан Качор.

Першим звітував голова фундації проф. П. Ґой, який у своєму обширному звіті подав загальний образ діяльности Фундації УВУ, а поодинокі референти звітували подрібно, кожний за свій сектор, що в сумі створило повний образ цілорічної діяльности Фундації УВУ в ЗСА. Завдяки нашим щедрим жертводавцям фундація могла дати стипендії багатьом науковцям та студентам з України, оплатити два дуже актуальні проєкти спільно з Науковим Товариством ім. Шевченка у Львові — про „Московський морд у Вінниці“ і „Акція Вісла“, книжки, які вже друкуються у Львові. Рівночасно на кошт Фундації підготовляється цінна праця багатьох авторів і під керівництвом проф. Олега Купчинського, книжка п. з. „Що дала Україна світові. Спонзором цього видання є пл. сен. проф. Степан Салик. Віримо, що ця наукова праця буде свідоцтвом про вклад української на-уки у світову науку. Фундація і далі займається збиранням книжок, виданих у діяспорі, та пересилає їх в Україну.

Зі звітувань Управи Фундації УВУ можна винести заключення, що добро української науки лежить її глибоко на серці, та що вона гідно оправдає довір'я жертводавців.

Богдан Качор

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ пов'язані з переговорами двох телефонічних корпорацій Белл Атлентік і Найнекс підтвердили, що згадані корпорації вирішили об'єднатися. Це об'єднання створить другу з черги, після Ей-Ті енд Ті найбільшу телефонічну фірму в ЗСА, мережа якої сягатиме від стейтів Нової Англії до Вірджінії та включатиме Вашінґтон і Ню Йорк, політичний і фінансовий центри країни, як також такі головні багатолюдні міста як, Бостон, Філядельфія, Нюарк і Ричмонд. Аналітики зазначують, що 30 відсотків телефонічних розмов далекого віддалення мають свій початок у цьому реґіоні.

До 10-річчя...

(Закінчення зі стор. 1)

зу сьогодні становить не саме ЧАЕС, а ядерні відпадки, „тисячі тонн радіоактивних уламків і забруднення землі“. Рішення про дочасне закриття ЧАЕС, за словами Президента України, ухвалено тому, що світова громадськість не в змозі подолати стереотип „синдрому Чорнобиля“. До цього питання, наголосив Л. Кучма, треба підходити комплексно, з урахуванням наукового потенціялу і фінансових можливостей.

Президент України закликав світову спільноту взяти участь у створенні та діяльності Міжнародного наукового центру в місті Славутич з метою розвитку наукового і технологічного співро-бітництва в галузі ядерної безпеки.

Л. Кучма підтримав рішення лідерів ядерних держав підписати міжнародний договір про всеохоплюючу заборону ядерних випробувань до вересня 1996 року. Він сказав, що Україна зацікавлена в дальшому використанні ядерних матеріялів, які передаються Росії, та підтримує міжнародні зусилля, спрямовані на попередження їх нелеґального поширення.

ЗМІНА АДРЕСИ

В справі зміни адреси непотрібно телефонувати, а тільки прислати нову адресу до:

Адміністрації „Свободи“
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

- ☐ „Свобода“
- ☐ „The Ukrainian Weekly“

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Монтреальська Округа УНСоюзу відбула Загальні збори

Учасники Загальних Зборів Монтреальської Округи (сидять, зліва): Марта Лиско, Текля Мороз і Марія Баніт; другий ряд: Ярослава Бачинська, Олександра Дольницька, Ольга Кучарська, Віра Баніт і Адольф Гладилович; третій ряд: Михайло Мандрик, Богданна Дубас, Олена Мандрик, Микола Андрухів і Ярослав Кобилецький

(Фото: Євген Дячишин)

Важливою подією в житті невеликої Монтреальської Округи УНСоюзу є її річні Загальні збори. Цього року вони відбулися в суботу, 30-го березня, в бюрі місцевого Відділу Конґресу Українців Канади.

Від Головного Уряду УНСоюзу взяла участь у зборах його секретар Марта Лиско. Вона репрезентувала УНСоюз також на минулорічних Загальних зборах Округи і тому добре ознайомлена з її працею, досягненнями та проблемами.

Збори відкрила довголітня голова Округи й одночасно секретар Відділу УНСоюзу в місті Ляшін коло Монтреалю, радна Текля Мороз. Вона привітала М. Лиско і попросила присутніх вшанувати однохвилинною мовчанкою членів УНСоюзу, які померли в Монтреальській Окрузі в останньому діловому році.

Головою зборів була вибрана Т. Мороз, а їх протокольним секретарем — секретар Монтреальської Округи й одного Відділу в цьому місті Віра Баніт. Протокол з минулорічних Загальних зборів, що його прочитала В. Баніт, був, як його добре окреслила Т. Мороз, „докладний і гарно оформлений“.

В своєму звіті Т. Мороз згадала, що праця в Окрузі могла б мати кращі успіхи, якби не напружена ситуація в провінції Квебеку. Все ж є надія, що ситуація поправиться, а тоді успіхи УНСоюзу на цьому терені будуть кращі, ніж тепер. Відрадним явищем, вона сказала, є те, що багато власників виплачених грамот забезпечення їх не згрошевлює, бажаючи бути далі членами УНСоюзу.

Доповненням звітів Управи були інформації й статистичні дані про працю Монтреальської Округи, що їх опублікував Головний Уряд разом з інформаціями й статистичними даними про працю всього УНСоюзу на десятьох сторінках машинопису, які М. Лиско привезла з собою й роздала учасникам зборів. З них вони довідалися, між іншим, що Монтреальська Округа зі своїми п'ятьма відділами придбала в 1995 році 20 нових членів на загальну суму 143,000 дол. забезпечення, виконавши таким чином на 44 відсотки призначену їй квоту 45 нових членів.

Доповідь М. Лиско була цікава й багата змістом. Вона насамперед звернула увагу на потребу вишколу молодих секретарів відділів, щоб могти ними замінити тих, що відходять. З цією метою, вона сказала, відбудеться в червні курс, на який приймають тільки тих, що вже готові перейняти пост секретаря. З Монтреальської Округи одним з тих, що візьмуть участь у цьому курсі, буде новий секретар Відділу в Оттаві В. Катрушенко. Дуже успішною є програма перекуплювання виплачених грамот забезпечення із заміною на нові. Ця програма дає УНСоюзові значний прибуток. В Канаді УНСоюз розгортає свою діяльність, починаючи від Торонто, де є великі для цього можливості з уваги на те, що в цьому місті і в провінції Онтаріо живе дуже багато українців. УНСоюз має також професійних продавців грамот, але їхні можливості праці обмежені різними вимогами статуту. Тому праця УНСоюзу в основному спирається на секретарях і саме їм М. Лиско присвячує найбільше уваги. Вона поінформувала присутніх також про ті справи УНСоюзу, які їх особливо цікавлять, а саме — заплановане об'єднання з Братським Союзом і старання продати будівлю в Джерзі Сиґі. Отож УБСоюз хоче об'єднатися з УНСоюзом і тепер відбуваються серйозні розмови в цій справі між обома організаціями. Таке об'єднання буде для них корисним, а в світі тепер нормальне явище, що різні корпорації об'єднуються, щоб стати сильнішими. Коли йде про будівлю УНСоюзу, то УНС, як її власник, не тільки нічого на цьому не стратив, а навпаки заробив. Але корисна для УНС в околиці, де стоїть будівля, ситуація тепер погіршилася, бо різні компанії побудували там багато великих будинків і вимаймати приміщення в будівлі щораз важче. Тому краще буде їх продати і купити в іншому відповідному місці такий будинок, що буде повністю задовольняти потреби УНСоюзу.

Під час дискусії присутні ставили М. Лиско різні питання і на кожне діставали від неї вичерпну відповідь. Її оптимізм і цінні інформації та поради, які їм радо давала, багато причинилися до їхнього більшого зацікавлення справами УНСоюзу та були для них великою заохотою посилити свою працю в цій найбільшій на американському континенті української організації. Не дивно, що з вибором нового проводу Монтреальської Округи не було жодного клопоту — всі члени попереднього проводу зголосилися залишитися на своїх постах.

Учасники зборів закінчили їх спільною молитвою, а потім перейшли до сусідньої кімнати, де була перекуска, яку приготовила голова Округи Т. Мороз з допомогою свого заступника, учителя Євгена Дячишина, сина покійного суспільного діяча Осипа Дячишина, автора книжки — „Черче — моє рідне село“.

А. Гладилович

ПОДІЇ

ВІДЗНАЧЕННЯ 10-РІЧЧЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

КОНЦЕРТ ОДЕСЬКОЇ ОРКЕСТРИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Місцевий комітет для відзначення чорнобильської трагедії влаштовує концерт-бенефіс Одеської симфонічної оркестри, чистий прибуток з якого призначено на Фонд Дітей Чорнобиля. Концерт відбудеться у суботу, 27-го квітня, в залі Abington High School, 970 Highland Ave., Abington, Pa. Поча-ток о год. 6:30 вечора. У програмі — твори українських композиторів. Квитки — 25 дол., сеньйори і студенти — 20 дол., діти до 12-ти років — 10 дол. Квитки можна придбати в Українському Освітньо-Культурному Центрі, крамниці Ганусей та в касі перед концертом. Спонзори, які пожертвують 100 дол. або більше, будуть названі у програмці. Пожертви можна відтягати від податку.

Йонкерс, Н. Й. — Український Конґресовий Комітет Америки, Відділ в Йонкерсі, відзначить 10-річчя чорнобильської трагедії у неділю, 28-го квітня, Молебнем в церкві св. Архистратига Михаїла о год. 4-ій після полудня, походом до дому СУМА, де о год. 5-ій год. вечора відбудеться Панахида, траурна академія та мистецька програма.

Філядельфія. — Місцевий Відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовує пропам'ятну конференцію, присвячену чорнобильській катастрофі, яка відбудеться у неділю, 28-го квітня, в УОК-Центрі, 700 Сідар ровд, Дженкінтавн, Па. Початок о 4-ій год. після полудня. Вступ за добровільними датками. Додаткові інформації поміщені у „Свободі“, ч. 71, з 17-го квітня ц. р.

Організаційні здобутки УНСоюзу за березень і перший квартал 1996 року

У березні членство УНСоюзу збагатилося на 84 особи з сумою забезпечення у висоті 2,873,273 дол.

Першуном цього місяця був голова Контрольної Комісії Степан Гавриш. Завдяки йому 83-ій Відділ придбав вісім членів. На другому місці щодо кількости нових членів перший раз бачимо Андрія Скибу, Відділ 399-ий, завдяки якому до Відділу 399-го приєднано п'ять членів. Остап Зинюк, Відділ 15-ий, приєднав три члени. На першому місці поміж канадськими секретарями був Богдан Лавринів, Відділ 456-ий, з трьома аплікаціями. Дальше слідують чотири організатори по два члени та 28 по одному.

Сім професійних продавців приєднали 29 членів. Перед веде знову чемпіонка 1995 року Марія Хомин з Торонто, яка придбала 11 членів. Квартальні осяги наших організаторів дали 216 членів на суму забезпечення близько 5 млн. дол. Найкращими відділовими організаторами були контролер С. Гавриш (8 членів), Мирон Пилип'як (7 членів) та д-р Атанас Слюсарчук, Михайло Кігічак, Олександра Лаврин і Андрій Скиба — по п'ять членів.

Професійні продавці мали такі висліди: Марія Хомин 18 членів, Лон Старух 15 членів, Андрій Воробець вісім, Йосип Бінчак, Ірина Данилович і Євген Остиславський по чотири; Іван Даниляк три, Варка Бачинська і Натаса Сукович по два, та Михайло Армостронґ і Влад Щурко по одному.

Екзекутивний Комітет щиро дякує всім організаторам за їх заходи, щоб збільшити число членів у нашій установі, бо членство — це запорука дальшого буття кожної організації. Екзекутивний Комітет закликає всіх членів управ відділів включитися та посилити організаційну працю у їх відділах. Тільки тоді, коли всі спільно будемо працювати, ці заходи напевно увінчаються успіхом.

ПСП...

(Закінчення зі стор. 1)

хідних 115 голосів це питання набрало 113, а серед тих хто голосував проти був і голова ВР.

З'їзд прийняв резолюцію щодо конституційного процесу, в якій поміщено звернення до Президента з вимогою припинити нав'язування трудовим колективам і реґіонам свого проєкту конституції. Делеґати звернулися також до депутатів ВР з пропозицією відхилити президентський проєкт конституції „та всі інші, які не відповідають деклярації про державний суверенітет“.

Н. Вітренко також ознайомила делеґатів з основними положеннями програмової заяви ПСП, одним з яких є усуспільнення власности на засоби виробництва. В цьому ж положенні сказано, що ПСП є категорично проти приватної власности і що земля не може бути предметом купівлі-продажу.

Не оминула Н. Вітренко і питань зовнішньої політики.

„Ми за союз, але ми не повинні втрачати незалежність України, а повинні захищати її національні інтереси. А в майбутньому йти до підписання нового союзного договору“, — сказала вона.

ВАЖНА ІНФОРМАЦІЯ

про оголошення у „Свободі“ й „Українському Тижневику“ (The Ukrainian Weekly)

З огляду на це, що деякі установи, підприємства чи приватні особи присилають оголошення на невідповідну адресу, буває спізнене поміщення тексту, що спричинює нарікання.

Пригадуємо, що оголошення приймає виключно АДМІНІСТРАЦІЯ ВИДАВНИЦТВА. Всю кореспонденцію і прохання про інформації просимо скеровувати до МАРІЇ ШЕПАРОВИЧ, керівника Відділу оголошень.

Адміністрація „Свободи“